

МЕЖДУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ „БЪЛГАРИСТИЧНИ ЕЗИКОВЕДСКИ ЧЕТЕНИЯ“, ПОСВЕТЕНА НА 100-ГОДИШНИНАТА ОТ РОЖДЕНИЕТО НА ПРОФ. МИРОСЛАВ ЯНАКИЕВ

Проф. д-р Йовка Тишева

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

На 23 и 24 ноември 2023 г. в СУ „Св. Климент Охридски“ се проведе международната научна конференция „Българистични езиковедски четения“, посветена на 100-годишнината от рождението на проф. Мирослав Янакиев. Организатор на проявата беше Катедрата по български език на Факултета по славянски филологии към СУ „Св. Климент Охридски“. Конференцията беше част от дейностите по Националната програма „Развитие и утвърждаване на българистиката в чужбина“ (ННП „Българистика“) и се организира с подкрепата на Научноизследователския сектор на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ (дог. № 80-10-135 от 10.5.2023 г.).

Научният форум се провежда за втори път, след първите четения, организирани през 2018 г. по повод 130-годишния юбилей на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. През 2023 г., която отново е юбилейна за Университета, Катедрата по български език успя да организира второто издание на тази значима научна проява. Провеждането на четенията дни преди патронния празник на Софийския университет беше значим принос в юбилейния календар на Алма матер.

За филологическата общност особено важен беше и фактът, че конференцията е посветена на 100-годишнината на един от най-изтъкнатите български езиковеди – проф. Мирослав Янакиев. Започнал работа в Софийския университет като асистент по история на българския език в Катедрата по български език към Историко-филологическия факултет през 1947 г., през годините на своята професионална дейност той води упражнения и чете лекционни курсове по старобългарски език, история на българския език, съвременен български език (фонетика, лексикология, морфология, синтаксис), глаголическа и кирилска палеография, българска стилистика, българско стихознание, глотометрия (математическа статистика за филолози). журналистическа стилистика на студенти от специалност „Българска филология“, „Руска филология“,

„Турска филология“, „Журналистика“, „Архивистика“. Научните му интереси са разностранни и очертават неговия неповторим научен профил: историческа граматика на българския език, стилистика, стихознание, семиотика и информатика. Изследовател с широк интердисциплинарен профил, който използва в работата с езиковите данни методи от математическата логика и теорията на информацията, учен с енциклопедични интереси и познания, новатор, прозрял далеч напред във времето връзките между хуманитаристиката и технологиите – такъв остава проф. Мирослав Янакиев в спомените на своите студенти, колеги и съмишленици. На конференцията присъстваха негови студенти, които чрез докладите и изказванията си по време на дискусиите за пореден път доказаха, че идеите на модерната филология, на корпусните проучвания, на статистическите методи, на компютърната лингвистика, пропагандирани от проф. Янакиев, са намерили достойни последователи.

Първата международната научна конференция „Българистични езиковедски четения“ се състоя на 19 и 20 ноември 2018 г. в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. В нея участваха изследователи от 10 университета в България и от Института за български език „Проф. Л. Андрейчин“ при БАН, както и чуждестранни учени от 11 държави. Във второто издание на Четенията доклади представиха колеги от 7 университета в страната: Велико-търновския университет „Св. св. Кирил и Методий“; Медицинския университет – Варна; Нов български университет; Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“; Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“; Югозападния университет „Неофит Рилски“ и от университета домакин на проявата, както и от два института на БАН: Института за български език и Института за литература. Чуждестранните участници, които се включиха в проявата, бяха от университети и славистични центрове в 7 страни: Университета в Грайфсвалд (Германия); Университета в Комотини (Гърция); Университета в Болоня и Университета „Ка Фоскари“, Венеция (Италия); Института по славянознание при Руската академия на науките (Русия); Университета в Питсбърг (САЩ); Одеския национален университет „И. И. Мечников“ (Украйна); Университета в Будапеща „Лоранд Йотвьош“ (Унгария). Конференцията даде възможност за среща на учени, работещи в различни научни центрове, представители на различни школи и направления в езикознанието, за популяризиране опита на българските учени, както и за създаване на нови контакти и подготовка на бъдещи съвместни проекти.

В двата дни на конференцията да бъдат изнесени 60 доклада, представящи съвременните постижения на езиковедската българистика у нас и в чужбина. Те бяха свързани със следните тематични направления:

- Съвременни методи и подходи във фонетиката и фонологията
- Динамиката на лексикалната система и на нейните елементи
- Съвременни морфологични и синтактични подходи

- Актуални въпроси в прагматиката и стилистиката
- Вариантността, нормативността и кодификацията днес.

В рамките на Българистичните езиковедски четения бяха организирани и три кръгли маси: *Лингвистични аспекти на превода; Българистиката и езикът на медиите* и *Дигитална хуманитаристика: електронната обработка на старобългарски паметници*. По време на първата конференция също бяха организирани кръгли маси по въпросите на превода и на медийния език. Включването им в програмата и на второто издание на проявата показва устойчивия интерес на изследователите, преподавателите и студентите към тези две важни сфери, в които ярко се открояват динамичните процеси в съвременния български език. Тематиката на кръглите маси се отличаваше и с обществената си значимост. Насочеността им към теоретичните и приложните аспекти в конкретни професионални сфери даде възможност в дискусиите да се включат учени и практики от различни области, които обаче имат общ обект – българския език. Важно е да се отбележи и големият интерес на студентите към дискусиите, проведени по време на кръглите маси. По този начин бакалаврите и магистрите от филологическите факултети на Софийския университет не само се запознаха с постиженията на изявени преводачи и журналисти, но беше провокиран и траен интерес към тези практико-приложни аспекти на филологията.

В кръглата маса по въпросите на превода бяха коментирани теми, свързани с предаване на термини и фразеологизми при художествен, делови писмен и устен превод, както и при филмов превод. С изказвания се включиха университетски преподаватели от Софийския университет „Св. Климент Охридски“, които са и активни преводачи: Диляна Денчева, Кристиан Янев, Лилия Желева, Надежда Сталянова, Радост Железарова, Райна Камберова. Своя опит в областта на художествения превод на реалии споделиха Мария Пилева (Институт за литература – БАН) и Ирина Седакова (Институт по славянознание – РАН). Елена Крейчова (Масариков университет – Бърно) представи трудностите пред преводача при писмен и устен делови превод, както и при работа с оперативни медийни текстове и медиен мониторинг.

В дискусията за езика на медиите се включиха журналисти, работещи в радиото, в няколко телевизии, представители на печатни и на електронни он-лайн медии: Диана Янкулова (БНР), Аделина Радева (БНТ), Христина Христова (БНТ), Виктор Дремсизов (Bulgaria on Air), Златимир Йочев (bTV), Мария Цънцарова (bTV), Ивайло Везенков (bTV), Мария Ванкова (bTV), Диана Радева („Евро Нюз“), Методи Владимирев (Нова телевизия), Ярослава Прохазкова („24 часа“), Николай Велев (dir.bg), Деница Китанова (Actualno.com).

Втората международна научна конференция „Българистични езиковедски четения“ даде широка трибуна за популяризирането на резултатите от научноизследователската дейност на езиковеди българи от страната и чужби-

на, за научни дискусии, за запознаване с нови научни направления и подходи в хуманитаристиката. Проявата допринесе за утвърждаване авторитета на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ като водещ център за езиковедски българистични изследвания. Конференцията подпомогна и работата на чуждестранни изследователи в областта на езиковедската българистика чрез разширяване на научните контакти между учени от различни изследователски центрове от страната и чужбина. Заявеният интерес към събитието от студенти от бакалавърските и магистърските програми във филологическите факултети на Софийския университет при запознаването им с практиката на водещи преводачи и журналисти, както и участията на студентите в дискусиите по време на кръглите маси показаха изградено отношение към научните и приложните аспекти на филологията и мотивация за самостоятелни изследванията в областта на хуманитаристиката.

✉ **Prof. Dr. Yovka Tisheva**

Department of Bulgarian Language
Faculty of Slavic Studies
Sofia University „St. Kliment Ohridski“